

Lekce 19: Já a lidé kolem mě

1. Já a lidé kolem mě
2. Jaký kdo je?
3. Vztahy mezi lidmi
4. Důležité výrazy a fráze
5. Test

1. Já a lidé kolem mě

19_1 Jaké příbuzenské vztahy znáte? Doplňte "páry". Pak kontrolujte poslechem.

Například: otec – matka

neteř syn kamarád sestra teta bratranec švagr
přítelkyně vnučka dědeček zeť matka

muž	žena
otec	matka
dědeček	babička
manžel	manželka
syn	dcera
bratr	sestra
bratranec	sestřenice
strýc	teta
zeť	snacha
vnuk	vnučka
synovec	neteř
švagr	švagrová
kamarád	kamarádka
přítel	přítelkyně

VŠIMNĚTE SI:

1. Výrazy otec a matka jsou formální, neformální jsou tatínek, táta, taťka a maminka, máma, mamka. V běžně mluvené češtině můžete také slyšet výrazy ségra (= sestra), brácha (= bratr), strejda (= strýc), zeťák (= zeť) a švára (= švagr), kámoš (= kamarád), kámoška (= kamarádka). Více o běžně mluvené češtině [zde](#). GG 31

Doplňte do vět. Pak odpovězte na otázky.

vnučka bratr babička matka dědeček vnuk otec
sestra

Rodiče jsou otec a matka.

Prarodiče jsou babička a dědeček.

Sourozenci jsou bratr a sestra.

Vnouchata jsou vnuk a vnučka.

19_2 Jak se to píše? Poslouchejte a doplňte. They will need Czech letters here.

neteř

babička

bratranec

švagr

přítelkyně

vnučka

dědeček

přítel
zeť

Tvořte věty. Pozor na správnou pozici reflexivního se.

Jak se jmenujete?

se	?	Jak	jmenujete
----	---	-----	-----------

Jmenuju se Donald.

.	Jmenuju	se	Donald
---	---------	----	--------

Moje maminka se jmenuje Mary.

maminka	.	se	Mary	Moje	jmenuje
---------	---	----	------	------	---------

Můj mladší bratr se jmenuje John.

mladší	Se	.	bratr	John	jmenuje	Můj
--------	----	---	-------	------	---------	-----

Moje starší sestra se jmenuje Rose.

se	Moje	Rose	sestra	.	jmenuje	mladší
----	------	------	--------	---	---------	--------

Moje maminka a moje babička se jmenují stejně.

maminka	a	se	babička	.	stejně	jmenují	moje	Moje
---------	---	----	---------	---	--------	---------	------	------

T_19_3 Sabina Macháčková mluví o své rodině. Poslouchejte. Doplňte, jak se jmenují její příbuzní.

sestřenice teta bratr maminka dědečci bratranec strýc
babičky tatínek

Její **strýc** se jmenuje David.
Její **sestřenice** se jmenuje Rozálie.
Její **teta** se jmenuje Vanda.
Její **maminka** se jmenuje Eva.
Její **dědečci** se jmenují Josef a Evžen.
Její **tatínek** se jmenuje Martin.
Její **bratr** se jmenuje Jonáš.
Její **babičky** se jmenují Jarmila a Renáta.
Její **bratranec** se jmenuje Kryštof.

VŠIMNĚTE SI: V češtině se velmi často používají rodinné formy křestních jmen nebo jejich zdvojnásobené formy (diminutiva). Například: Eva – Evi, Evča, Evička. Také tyto formy mají vokativ: Evčo! Evičko!
Více o použití vokativu najdete [zde](#). **GG 7. 5** Tabulku vokativu singuláru najdete [zde](#). **GG 7. 5. 1**

Josef a Jarmila jsou Sabinini prarodiče. Jak se jmenují někteří jejich příbuzní? Doplňte jména podle obrázku.

A similar scheme of the family as in CE3, page 22. This must be at the same slide as the preceding text.

Josefův starší syn se jmenuje David.

Jarmilin mladší syn se jmenuje Martin.

Josefova mladší vnučka se jmenuje Eva.

Jarmilina snacha se jmenuje Eva.

				A man	A woman
Josef, 69 let	Jarmila, 70 let			Evžen, 65 let	Renáta, 62 let
					
David, 41 let		Martin, 31 let	Eva, 32 let		Vanda, 30 let
A girl		A boy			
Rolálie, 7 let		Jonáš, 5 let	Sabina, 7 let		Kryštof, 2 roky

GRAMATIKA: Pozorujte:

Josef – Josefův syn, Josefova manželka

Jarmila – Jarmilín syn, Jarmilina vnučka

Formy končící na -ův, -ova nebo -in, -ina jsou posesivní adjektiva. Více o posesivních adjektivech najdete [zde](#). GG 15. 4

Kdo je kdo v Sabinině rodině? Doplňte jména podle obrázků. They will need Czech letters here.

A similar scheme of the family as in CE3, page 22. This must be at the same slide as the preceding text.

				A man	A woman
Josef, 69 let	Jarmila, 70 let			Evžen, 65 let	Renáta, 62 let
					
David, 41 let		Martin, 31 let	Eva, 32 let		Vanda, 30 let
A girl		A boy			
Rozálie, 7 let		Jonáš, 5 let	Sabina, 7 let		Kryštof, 2 roky

Josefův starší syn je **David**.
 Davidův bratr je **Martin**.
 Kryštofův dědeček je **Evžen**.
 Evženova manželka je **Renáta**.
 Jonášova sestra je **Sabina**.
 Martinova a Davidova maminka je **Jarmila**.

Jarmilin mladší syn je **Martin**.
 Renátin manžel je **Evžen**.
 Sabinin malý bratranec je **Kryštof**.
 Evina sestra je **Vanda**.
 Renátina starší dcera je **Eva**.
 Rozáliina sestřenice je **Sabina**.

Doplňte koncovky -ův, -ova, -ovo nebo -in, -ina, -ino.

Švagrův dům byl moc drahý.
 Babiččino rádio nefunguje.
 Manželčina matka přijede za týden k nám.
 Dědečkova sestra už nežije.
 Sestřin manžel
 Tatínkův bratr pracuje jako automechanik.
 Bratrovo auto zase nejezdí.
 Kamarádova maminka je už zdravá.

2. Jaký kdo je?

T_19_4 Markéta Strachová a Lenka Petrášová jsou kamarádky. Markéta ukazuje Lence fotky ze své svatby a vypráví jí o své rodině. Co říká? Poslouchejte a doplňte.
 They will need Czech letters here.

Two young women looking at tablet with photos and talking.

Markéta: Tak, tady jsou ty naše fotky.

Lenka: Jé, ty máš krásný šaty! Sluší vám to.

Markéta: Díky. Tady jsou moji rodiče, ty znáš, a tady jsou manželovi rodiče. Tchyně je docela fajn, je šikovná a má dobrý vkus. Pomáhala mi vybírat ty svatební šaty. Ale taky je strašně zapomětlivá, jednou jsem na ni čekala u obchodu skoro hodinu, protože si zapoměla mobil. A tohle je tchán. Je moc chytrý, někdy fakt až moc. Miluje opery, pořád s ním musíme chodit do divadla.

Lenka: A kdo je ta elegantní paní za tchánem?

Markéta: To je manželova teta, která žije v Americe. Je strašně zvědavá, pořád se na něco ptá. A vedle stojí její manžel, ten je prý neuvěřitelně líný a nepořádný. Ale je bohatý, tak to asi nevádí. A ta malá holka vedle strejdy je jejich dcera, je jí teprve šest let a je fakt roztomilá, ale umí taky být docela drzá. Neumí moc česky, mluví tak legračně, tak spolu mluvíme anglicky.

Lenka: A kdo je ten mladík před tetou?

Markéta: To je manželův bratranec. Je to takový zdvořilý a hodný kluk, dal nám krásný svatební dar. Žije v Kanadě a pozval nás teď na Vánoce na návštěvu. Tak mu chci koupit něco hezkého. Nevíš, co mu mám koupit?

VŠIMNĚTE SI: Chci mu koupit taky něco hezkého. Po výrazech co, něco a nic se používá adjektivum v genitivu sg.

Jaký je ten člověk? Spojte.

Člověk, který často říká děkuji a prosím vás, je	chytrý.	zdvořilý.
Člověk, který rychle myslí a hodně zná a ví, je	nepořádný.	chytrý.
Člověk, který lidem pomáhá a nic za to nechce, je	zapomětlivý.	hodný.
Člověk, který nerad a málo pracuje, je	hodný.	líný.
Člověk, který vždycky na všechno zapomíná, je	zdvořilý.	zapomětlivý.
Člověk, který moc neuklízí, je	šikovný.	nepořádný.
Člověk, který chce vždycky všechno vědět, je	zvědavý.	zvědavý.
Člověk, který umí všechno dělat, je	roztomilý.	šikovný.
Člověk, který říká nepříjemné věci a není zdvořilý, je	drzý.	drzý.
Člověk, který moc hezky vypadá (obvykle dítě), je	líný.	roztomilý.

Procvičujte vztažné zájmeno který. Doplňte věty.

kterou která které kterým kterému který kterého

To je moje teta, **která** žije v Americe
 To je můj strejda, **který** je prý líný a nepořádný.
 To je můj bratranec, od **kterého** jsem dostala krásný dárek
 To je můj bratranec, ke **kterému** pojedeme na vánoce na návštěvu.
 To je moje tchyně, o **které** jsem ti už vyprávěla.
 To je můj tchán, se **kterým** chodíme často na opery.
 To je ta malá holka, se **kterou** mluvíme anglicky.

GRAMATIKA: Ve vztažných vedlejších větách se používá spojka který. Tato spojka se deklinuje jako tzv. ý- adjektiva (vzor nový). Více o vztažných zájmenech najdete [zde](#). GG 16. 9

Koho z vaší rodiny máte rádi, koho obdivujete, nebo naopak nesnášíte? Vyberte správnou formu (akuzativ sg.).

Mám ráda vnuk/vnuka/vnukovi, je moc roztomilý.
 Obdivuju bratrance/bratranec/bratrance, je moc šikovný.
 Nemám ráda tetu/tetě/teta, je moc zvědavá.
 Mám ráda dědečkovi/dědeček/dědečka, je moc hodný.
 Nesnáším švagra/švagrovi/švagr, je moc drzý.
 Mám ráda sestru/sestru/sestře, je moc hodná.
 Nemám ráda snacha/snachu/snaše, je moc nepořádná.
 Mám ráda vnučce/vnučka/vnučku, je moc hodná.

GRAMATIKA: Některá substantiva mají v nominativu sg. tzv. mobilní e, které v deklinaci mizí (je to historický pozůstatek hlásky, jež zde v minulosti existovala). Například v akuzativu: tatínek – mám tatínka.

Komu z vaší rodiny telefonujete nebo píšete? Komu dáváte dárky a ke komu jezdíte na návštěvu? Vyberte správnou formu (dativ sg.).

Telefonoval jsem snacha/snachu/snaše.
 Pojedu na návštěvu k tetu/tetě/teta.
 Zavolala jsem synovce/synovci/synovec.
 Píšu esemesku bratrance/bratranec/bratrance.
 Musím koupit dárek švagra/švagrovi/švagr.
 Často píšu vnuk/vnuka/vnukovi.
 Dal jsem dárek vnučce/vnučka/vnučku
 Psala jsem gratulaci sestru/sestru/sestře.

GRAMATIKA: Některá substantiva mají tzv. mobilní -e, které v deklinaci mizí (je to historický pozůstatek hlásky, jež zde v minulosti existovala). Například v dativu: tatínek – telefonuju tatínkovi.

3. Vztahy mezi lidmi**19_5 O čem mluví Katčina kamarádka Ilona?**

- a) o kamarádu doktorovi
- b) o seriálu Ordinace
- c) o nesympatické kolegyni

19_6 O kom mluví Adam s Petrem?

- a) o oblíbené herečce
- b) o novém filmu
- c) o hokeji

19_7 O kom mluví David s Ondřejem? Do koho je asi jejich kolega Zdeněk zamilovaný?

- a) do hezké kamarádky
- b) do staré šéfky

c) do nové kolegyně

19_5-7 Poslouchejte 3 dialogy ještě jednou. Označte, co je/není pravda.

T_19_5 Ilona mluví s Katkou. Poslouchejte ještě jednou. Označte, co je/není pravda.

Katka byla s přítelem v divadle.

ANO/NE

Ilona říká, že doktor ze seriálu Ordinace chodí s herečkou.

ANO/NE

Ilona říká, že zdravotní sestra ze seriálu Ordinace se rozešla s přítelem.

ANO/NE

T_19_6 Adam mluví s Petrem. Poslouchejte ještě jednou. Označte, co je/není pravda.

Adam četl zajímavý článek.

ANO/NE

Petrova oblíbená herečka se rozvedla se slavným fotbalistou.

ANO/NE

Petrova oblíbená herečka se zamilovala do nějakého starého zpěváka.

ANO/NE

T_19_7 David mluví s Ondřejem. Poslouchejte ještě jednou. Označte, co je/není pravda.

Ondřej se včera cítil špatně, proto byl doma.

ANO/NE

Davidova manželka měla narozeniny.

ANO/NE

Markétin kolega Zdeněk dal Markétě něco levného.

ANO/NE

David myslí, že jejich kolega Zdeněk je do Markéty zamilovaný.

ANO/NE

VŠIMNĚTE SI: Po výrazech chodit s, rozejít se s, rozvést se s se používá instrumentál, například: Herečka se rozvádí s hokejistou. Po výrazu zamilovat se do se používá genitiv, například: Zdeněk se zamiloval do Markéty.

Spojte imperfektivní a perfektivní slovesa. Všimněte si také prepozic, se kterými se pojí.

seznamovat se	oženit se	seznámit se
zamilovávat se	rozejít se	zamilovat se
chodit	seznámit se	---
vdávat se	---	vdát se
ženit se	zamilovat se	oženit se
rozcházet se	vdát se	rozejít se
rozvádět se	rozvést se	rozvést se

Doplňte správné prepozice.

za s s s se do s

Seznámila jsem se s mladým doktorem.

Zamiloval se do starší ženy.

Chodíš ještě s kolegyní z práce?

Kamarádka se vdala za italského manažera.

Kamarád se oženil se slovenskou manažerkou.

Rozešel jsem se s přítelekyní.

Rozvedla jsem se s manželem.

VŠIMNĚTE SI: Po výrazu vdát se se používá prepozice za s akuzativem. Po výrazu oženit se se používá prepozice s (nebo její rozšířenou podobu se) s instrumentálem.

Spojte slovesa a adjektiva.

zamilovávat se/zamilovat se	ženatý	zamilovaný/á
vdávat se/vdát se	zamilovaný/á	vdaná
ženit se/oženit se	rozvedený/á	ženatý
rozvádět se/rozvést se	vdaná	rozvedený/á

Kdo z vaší rodiny je... **There will be no correct solution here.**

...svobodný?

...vdaná?

...ženať?
...rozvedený?

Odpovězte na otázky. Všimněte si podtržených výrazů. There will be no correct solution here.

Kdo je váš nejlepší kamarád?

Do koho jste zamilovaný/á?

Od koho dostáváte dárky?

Komu často telefonujete?

Koho hledáte?

O kom často mluvíte?

S kým jste se nedávno seznámili?

GRAMATIKA: Podtržené výrazy jsou tázací zájmena v pádových formách. Deklinaci ukazovacích zájmen najdete zde. GG 16. 6

Doplňte správné formy zájmen kdo, co.

čem koho komu kým co čeho

1. nominativ	kdo	
2. genitiv	koho	
3. dativ		čemu
4. akuzativ		co
5. vokativ	---	---
6. lokál	kom	
7. instrumentál		čím

GRAMATIKA: Deklinaci tázacích zájmen kdo, co najdete zde. GG 16. 6

Doplňte věty.

komu čem koho co kdo kým kom koho kým

O **čem** mluví Katčina kamarádka? – O seriálu Ordinance.

U **koho** byla Katka na party? – U kamaráda.

S **kým** začal chodit doktor ze seriálu? – S nesympatickou sestřičkou.

O **kom** mluví Adam? – O oblíbené herečce.

Do **koho** se zamilovala herečka? – Do nějakého mladého zpěváka.

Slyšel jsi, **co** se stalo včera? – Neslyšel, byl jsem doma.

Kdo dal nové kolegyni drahý dárek? – Zdeněk.

Komu dal Zdeněk drahý dárek? – Té nové kolegyni Markétě.

GRAMATIKA: Všimněte si, že předložka v otázce stojí na začátku věty, například. O čem mluví? U koho byla party?

Doplňte věty. There will be no correct solution here.

O kom.....?

O čem

Komu.....?

U koho.....?

S kým.....?

4. Důležité výrazy a fráze

seznamovat se/seznámit se s

zamilovávat se/zamilovat se do

chodit s

vdávat se/vdát se za

ženit se/oženit se s

rozcházet se/rozejít se s
rozvádět se/rozvést se s

Chci mu taky koupit něco hezkého.
Chodíš ještě s kolegyní z práce?
Kamarád se oženil s italskou manažerkou.
Kamarádka se vdala za italského manažera.
Nevíš, co mu mám koupit?
Prarodiče jsou babička a dědeček.
Rodiče jsou otec a matka.
Rozešel jsem se s přítelkyní.
Rozvedla jsem se s manželem.
Seznámila jsem se s mladým doktorem.
Sourozenci jsou bratr a sestra.
Tak mu chci koupit něco hezkého.
Vnouchata jsou vnuk a vnučka.
Zamilovala se do jiného muže.

5. Test

Doplňte adjektivum ve správné formě.

zdvořilý chytrý hodný líný zapomětlivý nepořádný zvědavý
šikovný drzý

Můj kamarád pomáhá lidem a nic za to nechce. Je **hodný**.
Moje kolegyně často říká děkuji a prosím vás. Je **zdvořilá**.
Můj kolega rychle myslí a hodně zná a ví. Je **chytrý**.
Moje manželka vždycky na všechno zapomíná. Je **zapomnětlivá**.
Moje tchyně moc neuklízí. Je **nepořádná**.
Můj zeť nerad a málo pracuje. Je **líný**.
Moje švagrová který chce vždycky všechno vědět. Je **zvědavá**.
Moje vnučka který umí všechno dělat. Je **šikovná**.

Dativ, akuzativ, nebo instrumentál? Tvořte správné formy. They will need Czech letters here.

Obdivuju (teta) **tetu**, je moc šikovná.
Kdy jsi se zamiloval do (manželka) **manželky**?
Musím koupit dárek (švagr) **švagrovi**.
Kdy jsi začala chodit s (přítel) **přítelem**?
Rozvedla jsem se s (manžel) **manželem**.
Nesnáším (snacha) **snachu**, je dost nepořádná.
Často telefonuju (vnučka) **vnučce**, je moc roztomilá.
Psal jsem e-mail (zeť) **zeťovi**.

Doplňte tabulku.

Ceho? Kdo? Kým? Cemu? Co?

Nominativ	Kdo?	Co?
Genitiv	Koho?	Čeho?
Dativ	Komu?	Čemu?
Akuzativ	Koho?	Co?
Lokál	Kom?	Čem?
Instrumentál	Kým?	Čím?

Doplňte do otázek správnou formu zájmen kdo a co. They will need Czech letters here.

Například: Kolega chodí s mou kamarádkou. – S kým chodí?

Moje sestra je zamilovaná do svého učitele. – Do koho je zamilovaná?

Teta jede na návštěvu ke kamarádce. Ke **komu** jede na návštěvu?
Už hodinu hledám svůj mobil? – **Co** hledáš?
To je moje maminka. – **Kdo** to je?
Dám si kávu bez mléka. – Bez **čeho** si dáš tu kávu?
Jí chleba se salámem. – S **čím** jí chleba?
Tady je to jablko. – **Co** je tady?
Čtu knihu o české historii. – O **čem** čteš knihu?